

אור הנר

עורך: נריה אטון

דבר העורך

"עשה למען שמך עשה למען ימינך..."

תפילת שמונה עשרה הנאמרת על ידנו שלוש פעמים בכל יום מסתיימת בבקשה מיוחדת: "עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען תורתך, עשה למען קדושתך". מקורה של בקשה זו נמצא 'בדברי הההגדה' שהובאו בטור (או"ח קכ"ב): "אמר שמואל: 'כל הזריז לומר ארבעה דברים הללו זוכה ומקבל פני שכינה; 'עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען תורתך, עשה למען קדושתך'".

ולכאורה מה פשר תפילה זו ומדוע שכרה כה רב?

בבואנו להבין את עומקה של בקשה זו נפתח בדברי מרן ה'חתם סופר' ('תורת משה') על הפסוק בפרשתנו (ט, י"ג): "את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ: "קשתי - ראשי תיבות "קדושתך", "שמי", "תורתך", "ימיני", רמז לבקשה: "עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען תורתך, עשה למען קדושתך".

את דבריו הנשגבים ביאר תלמידו רבי חזקיה פייבל רבה של שוראן ('ליקוטי חבר בן חיים' ח"ג בהקדמה על פי דברי חז"ל (ברכות ל"ב): "מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפילה... משום שנאמר (איכה ג, מ"ד): "סכותה בענן לך מעבור תפלה".

לפי זה נוכל להבין, כי בפסוק: "את קשתי נתתי בענן" נרמז שגם בעת הגלות, כאשר הענן "מכסה ונועל בפנינו את שערי התפילה, נתן בידנו הקדוש ברוך הוא את סגולת 'קשתי' - היינו את אותם ארבעה דברים שהביא הטור שאמירתם היא סגולה לקבל פני שכינה, וכך נזכה שתתקבל תפילתנו אף בזמן הגלות.

הגאון רבי חיים שאול קויפמאן, ראש ישיבת גייטסהד הסביר את פשר התפילה הזו, ומדוע שכרה כה רב, על פי מעשה שהיה עם אחד מגדולי האדמו"רים: פעם בא לפני האדמו"ר סוחר שביקש להתייעץ על ענייני מסחרו. דחה הרבי את הסוחר ואמר לו: "אינני סוחר ואין לי הבנה בעניינים אלו". אלא שמיד אחריו נכנס אל הרבי יהודי אחר, וכשיצא אותו היהודי סיפר לתומו לסוחר, שעדיין המתין בבית הרב, כי ייעץ לו הרבי והנחה אותו בענייני המסחר.

מובן שמיד שב הסוחר אל הרבי ותמה: "וכי משוא פנים יש כאן?, מדוע לסוחר השני ענית תשובה, ולי לא?" אך הרבי הסביר לו במתינות: "אמשול לך משל למה הדבר דומה, לסוחר שרכש באחד מבתי המסחר כמות גדולה של סחורה בסכום לא מבוטל. לאחר הקנייה נזכר שאופני עגלתו חורקים, שב לחנות וביקש בקבוקון שמן לעגלתו. נענה לו בעל

יום ו' ל' תשרי תשפ"ה

כניסת שבת: 16:34

יציאת שבת: 17:24

רבינו תם: 18:00

הזמנים לפי אופק באר שבע

ימים שישי שבת

ראש חודש חשוון

פדשת נח

החנות בחפץ לב ואף לא רצה לקבל ממנו תשלום על בקבוק השמן. לבעל-עגלה אחר שעמד מן הצד קסם הרעיון, גם הוא ניגש לבעל החנות וביקש בקבוקון שמן בחינם, כאותו הסוחר... אולם אז הסביר לו המוכר: 'הסוחר שהיה כאן לפניך רכש ממני כמות גדולה של סחורה ושילם תמורתה הון רב, לפיכך שמחתי להיטיב עמו ולהעניק לו בקבוקון שמן משלי כדי שיוכל להוביל את הסחורה שרכש ממני בבטחה. אולם אתה שלא רכשת ממני דבר, מנין לך החוצפה לבוא ולבקש שמן לגלגלי עגלתך בחינם?'

"גם אתה", הסביר הרבי לסוחר, "כאשר באת רק כדי לדון עמי בענייני מסחרך דחיתך, כיון שבאמת אין עסקי בעניינים אלו. אך הסוחר השני הקדים והתייעץ עמי ארוכות בענייני עבודת ה' ובכך הוכיח שזהו עיקר חייו ומטרתם. משכך, כשביקש לבסוף עצה בענייני מסחרו נענית לו, כיון שהבנתי שבשבילו הפרנסה אינה אלא כלי לעבוד בו את ה'".

באותו עניין, אמר רבי חיים שאול, אפשר לבאר את שמזכירים אנו בסיום התפילה: "עשה למען שמך...", כי כאשר עיקר בקשתנו מהקדוש ברוך הוא על קדושת שמו, על הצלחה בעבודת ה' ועל רצונו להתקרב אליו, אזי גם אם מבקשים שיתלוו לכך בריאות ופרנסה, כיוון שהמטרה העיקרית שעליה ביקשנו היא עבודת ה', יספק לנו הקדוש ברוך הוא את כל צרכינו.

לפיכך הביא הטור שהרגיל לומר בסוף תפילתו: 'עשה למען שמך...' זוכה ומקבל פני שכינה. שכן בכך הוכיח שכל בקשותיו על צורכי העולם הזה הן רק כדי שיתקדש שמו יתברך בעולם ושיוכל לקיים התורה והמצוות כראוי, ובכך נעשו כל ענייני העולם הזה שלו לעניינים רוחניים - עובדה שיש בה כדי לסייע רבות לקבלת התפילה.

נראה שלא לחינם תיקנו את אמירת בקשות אלו דווקא בסיום התפילה, שכן האומר אותן בסיום תפילתו מגלה בכך שאת כל מה שביקש במהלך התפילה לא ביקש בכוח מעשיו, ובאמת סבור הוא שמצד מעשיו לא מגיע לו כלום, אלא כל בקשתו היא מכוח חסדי ה' ולמען שמו, תורתו וקדושתו. שאם אכן זוהי תחושתו והכרתו, ראוי שתתקבל תפילתו ויזכה לקבל פני שכינה. (בני אמונים)

נשתדל ונתאמץ כל אחד ואחד לכוון בתפילה זו, ובזכות זה נזכה שיתקבלו כל תפילותינו ברצון אמן, שבת שלום ומבורך.

פרשת נח

דבר תורה לסעודה שנייה

אור החיים הקדוש

"ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול"

שואל האור החיים הקדוש: מפני מה כפלה התורה ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול וגו' ולא יהיה עוד מבול וגו'. כדי להקדים את התירוץ נתבונן בסוגיה ממסכת סוטה (י"א.). פרעה הבחין שעם ישראל מתרבה במצרים ופחד שימרדו בו. חרטומי מצרים סיפרו לפרעה שעתיד להיוולד מושיען של ישראל, והחליט להרוג אותו. אמר: אם אהרוג אותו באש, הרי הקב"ה יעניש אותי מידה כנגד מידה באש. ואם אהרוג אותו בחרב, הרי הקב"ה יעניש אותי מידה כנגד מידה בחרב. לכן החליט להרוג אותו במים, והקב"ה לא יוכל להעניש אותו מידה כנגד מידה, מפני שהקב"ה נשבע שלא יביא שוב פעם מבול. מיד החליט "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו".

אומנם פרעה טעה בב' טעויות: א. הוא לא ידע שאומנם על כל העולם כולו הקב"ה נשבע שאינו מביא מבול, אבל על אומה אחת לא נשבע. ב. פרעה לא חשב על אפשרויות נוספות של עונשים במים, כגון שהוא וכל המצרים יטבעו בתוך ים סוף. ועל פי זה, מתרץ האור החיים: עכשיו מובן למה נאמר "ולא יכרת", ואחר כך נאמר "ולא יהיה עוד מבול", מפני שתחילת הפסוק "ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול" הפירוש שלא יביא ה' מבול להכרית את כל העולם, אבל מקצת יביא הקב"ה עליהם מבול אם יחטאו. ונאמר עוד פעם "ולא יהיה" לומר שגם אם חס וחלילה יביא בורא עולם מבול על מקצת האנשים, הארץ עצמה לא תשחת, כמו במבול בימי נח.

דבר תורה לסעודה ראשונה

"כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ"

לפי המובא במסכת אבות פרק ה', היו כל העשרה דורות - מאדם עד נח - חוטאים ופושעים ורק בתום תקופה ארוכה של עשרה דורות, השטופים בחטאים שבין אדם למקום ובין אדם לחברו - נגזרה הגזירה להביא מבול לעולם.

חכמינו ז"ל מציינים בכמה מקומות, שעל אף העובדה, שבני דור המבול חטאו ופשעו כלפי בורא עולם, לא נחתך גזר דינם אלא על פגיעתם ברכוש הזולת. כך אומר רבי יוחנן במסכת סנהדרין (ק"ח.) "בני דור המבול עברו על כל העבירות שבעולם ולא נחתם עליהם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל. ללמדנו את האיסור החמור של בן אדם לחבירו

הלכות שבת

סעודה ביום שישי

מכונה שמניחים בה מטבעות ובאופן אוטומטי יוצא ממנה מאכל או משקה, מותר להשאירה פועלת בשבת בשכונה של גויים, אומנם בשכונה של יהודים אסור שיש חשש שיקנו ממנה בשבת. וטוב שיתכוון שלא לזכות בכסף עד צאת השבת.

(השבת בהלכה ובאגדה)

דבר תורה לסעודה רביעית

מעלית בשבת

מעלית אוטומטית, שעולה ויורדת ללא מגע יד, ונפתחת וננעלת ליד כל קומה, מעיקר הדין מותר להשתמש בה בשבת, בין לעלות בה ובין לרדת. ובפרט במקום צורך, כגון זקן או חולה, או יולדת או אשה עם עגלת תאומים וכדומה, אך יזהרו שלא יכנסו למעלית בעת שהדלת נסגרת, שאז מפעילים מעגל חשמלי הגורם שוב לפתיחת המעלית. ומכל מקום במקום שאפשר נכון להחמיר לגבי ירידה, שלא לרדת במעלית אוטומטית. [ילקוט יוסף שבת ה' עמוד קצב].

מדרגת נעות

מדרגות נעות הפועלות באופן אוטומטי דינם כדין מעלית אוטומטית, ומעיקר הדין מותר לעלות ולרדת בהם בשבת, אך היכן שאפשר נכון להחמיר שלא השתמש בהם. ומדרגות נעות הפועלות מיד עם התקרב האדם אל המשטח שלידם, אסור לעלות בהם בשבת, שהרי מפעיל את החשמל עם התקרבותו למשטח. [ילקוט יוסף שבת שם]

דבר תורה לסעודה שלישית

הבן איש חי

"ושם אשת נחור מלכה בת הן אבי מלכה ואבי יסכה" "תניא יסכה זו שרה. ולמה נקרא שמה יסכה? שסכתה ברוח הקודש, דבר אחר שהכל סכין ביופיה" (מגילה יד.). יש לעיין בדברי חז"ל אלו, מדוע דווקא כשהתורה מזכירה את לידתה של שרה אמנו ע"ה, מצוינת היא בשמה "יסכה", המלמד על היותה נביאה ובעלת רוח הקודש, ואילו בהמשך הפרשיות מוזכרת היא רק בשמה הידוע "שרה". מדוע אין התורה ממשיכה לקרוא שמה "יסכה"? אלא הביאור בזה הוא, שאדרבה, מפני שהשם "יסכה" מרמז בעצם על שתי המשמעויות, לכן דווקא בשעת לידתה, כשהיא עדיין קטנה ניתן להזכיר את מעלתה שהייתה סוכה ברוח הקודש, יחד עם ציון העובדה שהכל סכין ביופיה. שני פירושים אלה מבטאים רק את מעלתה לצד חשיבותה, כאשר אין אחד גורע מהשני, אבל בפרשיות הבאות, כשהתורה מזכירה את שרה בהיותה כבר גדולה בשנים, אין היא נזכרת אלא בשם "שרה" בלבד, היות והפירוש המקביל "שהכל סכין ביופיה" אינו נחשב עתה כ'מעלה' לשרה הצדקנית, שהייתה מופלגת בצניעותה ומכוסה תמיד מעיני בני אדם, משום כך לא נזכרה עוד בשם "יסכה".

**שו"ת עם
הרה"ג אהרן נודית**

דין משפחתי עם הרב יצחק זלברשטין

**שו"ת עם
הרה"ג בנימין הוהה**

הלכות מזוזה

שאלה: הדר בבית שיש בפתחי החדרים מזוזות כשרות ורוצה להוציאם לצורך לקבוע שם מזוזות יותר מהודרות האם יש חשש בזה של אין מעבירין על המצוות.

תשובה: אין חשש בזה כל שעושה לצורך מצוה יותר מהודרת.

שאלה: מי שגר במכונית האם חייב לקבוע מזוזה בפתח המכונית.

תשובה: אם גר במכונית בקביעות ויש בה ד' על ד' אמות יקבע בה מזוזה ללא ברכה.

שאלה: בדיקת מזוזות של הבית האם מספיק בבדיקת סתם אדם או דוקא על ידי סופר סת"ם.

תשובה: כל עוד שנכתבו והוגהו פעם אחת על ידי סופר ירא שמים ובקי בכתיבה די בבדיקת סתם אדם בכל פעם לראות שלא נמחקו אותיות ושלא נדבקו אותיות זה לזה.

שאלה: ערבי מוסלמי המבקש מזוזה מיהודי מה עליו לעשות.

תשובה: במקום שיש חשש לאיבה יש ליתן לו מזוזה שנכתבה שלא על דעת לקובעה בפתח בית של יהודי.

שאלה: האם מותר למתפלל לשתות קפה עם סוכר לפני תפילת שחרית?

תשובה: מעיקר הדין מותר לשתות קפה או תה קודם התפילה ואף כשממתקו בסוכר, ויש מקלים אף כשמוזג בו חלב, ויש מחמירים בזה, והיודע בעצמו שאינו תשוש כח ויכול להתרכז בתפילה, טוב לו לחוש להחמיר בזה לכתחילה כדעת האוסרים. אמנם אין לשתות כוס חלב מלא קודם התפילה, ומותר לשתות קפה גם בשבת קודם התפילה ואע"פ שלא קידש, לפי שאינו מתחייב בקידוש אלא משעה שגמר תפילתו, ולא ישתה באסיפת חברים דהוא דרך גיאות גם כן, אמנם כששותים בשיעור תורה קודם התפילה או באמירת בקשות אין לחוש לזה.

שאלה: אבל שנמצא בתפילת העמידה ואמר יהיו לרצון וכעת הציבור אומרים קדיש יתום האם רשאי לאומרו לאחר יהיו לרצון אף שלא עקר רגליו.

תשובה: אחר שאמר יהיו לרצון שאחר עמידה ושומע שהציבור הגיע לקדיש שהיתומים נהגו לאומרו, רשאי לומר שם הקדיש כולל נוסח יהא שלמא ועל ישראל וימשיך בתפילתו, ואם יכול להספיק לומר קודם אמירת הקדיש פעם שניה יהיו לרצון, טוב שיאמר שוב הפסוק "יהיו לרצון" אף קודם שאמר אלהי נצור, ויאמר הקדיש ויחזור לתפילתו.

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלקים התהלך נח (בראשית ו, ט). שהיה עניו ושפל רוח, ועל ידי הענוה את האלקים התהלך נח, שהיה מרפבה לשכינה, כמו שנאמר 'אני את דבא'. ואפשר שרמזו הפתוב שהיה לו חן בעיני ה', פדכתיב ונח מצא חן בעיני ה', בעבור הענוה. כי מצ"א בגימטריה ענוה, שם רמז ששנותנותו גרמה לו למציאת חן (פני דוד לרבנו החיד"א).

מרון החזון איש זצ"ל נאלץ לצאת מדי יום ביומו לטייל לצורך בריאות גופו. הוא היה מהלך לאורך גבול הפרדסים בין בני ברק לרמת גן, על התנאי שבו יסלל ברכות הימים רחוב 'חזון איש'.

מיתר יהיה להדגיש שיותר משטיל מרון זצ"ל בפרדסיה הריחניים של בני ברק, "טיל" באותה שעה בפרדס התורה, וכפי שהוא-עצמו התבטא פעם - לאחר שתעה מעט בדרך והגיע הרחק מעבר למסלול המקורי - "מה, למדת תוספות כל כך קטן, וכבר הגעתי כל כך רחוק"!!...

יהודי פשוט שהתגורר ליד מסלול הטייל הקבוע של החזון"א, הבחין בפליאה במחיה הלז של אדם קשיש, בעל צורה, המטיל באמצע היום. מדי יום ביומו עקב אחר מהלכו של החזון"א, עד שפעם החליט לרדת ולגער בו שלא יבזבז את זמנו לבטלה, ו... ישב קצת ללמד, או יגיד תהלים ויציא קנה. וכן עשה. כשהגיע החזון"א סמוך לביתו, ירד האיש וגער בברן של כל בני הגולה, על שהוא מבטל את זמנו בטיילי סרק. החזון"א לא הגיב, וחזר למעונו בבני ברק.

למחרת, לא זכר, כנראה, החזון"א את הגערה שקבל מהיהודי ההוא, וצעד שוב באותו מסלול. והנה שוב יורד בעל-הבית מדיירתו, והפעם גוער במטיל ביתר שאת: "כבר הספקת לשלח מה שאמרת לי לך אתמול?! מדוע מבזבז אתה את זמנך לריק"!!...

שור התורה, שמוחו לא פסק לרגע מלהרהר בדברי תורה, פנה אל האיש בענות-חן, ושאלו: "וכי מה אתה רוצה שאעשה במקום לטיל?"

"תגיד כמה פרקי תהלים", השיב היהודי.

החזון"א שב לאחוריו, ולמחרת שנה את מסלול טיילו ולא עבר ליד דיירתו של האיש.

לאחר זמן-מה פקדה צרה פלוגית את ביתו של היהודי ההוא. מקרביו אמרו לו שלא הרחק מביתו נמצא גאון מפלג, ושמו רבי אברהם ישעיהו קרליץ, ובבים מתדפקים על פתח ביתו בבקשת: ישועה ורחמים. מידענו מחליט לגשת לבית החזון"א, כדי שיתפלל ויעתיר עליו מברכותיו.

והי כאשר פתח את דלת החדר בו ישב גדול הדור, נפל ארצה מתעלף. בני הבית נסו לעוררו, אך אז פתח האורח בצעקות וזעקות נוראות, נפל לרגלי החזון"א ובקש ממנו שימחל לו, כי "אם הייתי יודע שאאתה הוא גדול הדור, פנדאי שלא הייתי מתנהג בצורה כזו כלפיך". במשך שעה ארוכה לא נתן היה להרגיעו.

מרון זצ"ל יושב על כסאו, מלטף את היהודי ברך ובחבה אין קץ, ומתנצל באמרו: "אין לי על מה לסלח לך. הלא נתת לי עצה טובה, להגיד תהלים. הנני מבטיחך נאמנה שמאז אותו יום אני מקים מה שהצעת לי נאני אומר תהלים. ומכיון שכן, מה לי לזעם עליך?!"...

לברכה והצלחה

**אריאל בן מאיה
עטרה בת יעל**

לדפואה שלומה

**ברוך חי בן לאה
רחל בת שרה
מידה בת רחל**

למחן שלום ברוחל דין

**מדי בת רחל
דו"ה סלומון
בן דבקה
חנה בת חפסה
ת.נ.צ.ב.ה**

למחן שלום ברוחל דין

**ינית בת רחל
מאיר בן חנינה
ת.נ.צ.ב.ה.**

למחן שלום ברוחל דין

**גרציה לוי
בת מזל טוב
מזל בת חנה
ת.נ.צ.ב.ה**

למחן שלום ברוחל דין

**לאה בת
סוליקה רביבו ז"ל
(חי"ד)
ת.נ.צ.ב.ה**

חשיבותו של ראש חודש שחל בשבת

הרבי מסדיגורא זצ"ל הזכיר שבמוסף שבת ראש חודש, נתקנה ברכה מיוחדת, והיא ברכת 'אתה יצרת'. לעומת זאת, בשאר ימים טובים לא נתקנה ברכה מיוחדת ביום טוב שחל בשבת. גם מכאן ניתן ללמוד את גדולתה של שבת זו.

נוסח התפילה זהה לתפילת יום טוב

בספרים הקדושים מובא, כי בנוסח תפילה 'אתה יצרת', נאמרים ביטויים הלקוחים מתפילת יום טוב: 'אתה יצרת עולמך מקדם, כילית מלאכתך ביום השביעי, אהבת אותנו, ורצית בנו, ורוממתנו מכל הלשונות, וקדשתנו במצוותיך, וקרבתנו מלכנו לעבודתך, ושמך הגדול הקדוש עלינו קראת'. מכאן נראית השוואה נוספת בין שבת ראש חודש ליום טוב, המוכיחה על קדושתו של ראש חודש שחל בשבת.

הלכות שבת וראש חודש

ראש חודש שחל בשבת ערבית שחרית ומנחה מתפלל שבע ברכות ואומר יעלה ויבוא בעבודה, ואינו מזכיר של שבת ביעלה ויבוא. [שלחן ערוך].

שני ספרי תורה

מוציאין שני ספרי תורה, וקורין בראשון שבעה בסדר היום, ובספר תורה השני קורא המפטיר וביום השבת ובראשי חדשיכם עד סוף הפרשה. ומפטירין השמים כסאי.

סעודת שבת וראש חודש

המשנה ברורה (סי' תי"ט) כתב: שעושים מאכל אחד יותר ממה שנוהגים לאכול בכל השבתות, כדי שיהיה ניכר כבוד ראש חודש. ובשער הציון (ס"ק ה) הביא מהסידור יעב"ץ שכתב שלפי דעת הירושלמי, שאם לא עשה מאכל יתר בשבת, יכול לקיים זה במוצאי שבת שירבה בסעודת מלווה מלכה לכבוד ראש חודש.

תפילה ליום ראש חודש מרבי נחמן מטשערין

רֵאשִׁי חֲדָשִׁים לְעַמְךָ נִתְּתָה זְמַן כְּפָרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתֶם. רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם: זַפְנֵי בְּתוֹךְ כָּלל יִשְׂרָאֵל לְגַדֵּל אֶת כָּל בְּנֵינוּ

שבת קודש, בה חל ראש חודש, הינה שבת מיוחדת ביותר, כי בה נעשים בני ישראל 'מחותנים' עם הבורא יתברך שמו. הסיבה לכך היא שאת השבת 'מקדש' הקב"ה - ואינה תלויה בקידוש החודש של בני ישראל, ואילו את ה'ראש חודש' מקדשים בני ישראל בהכרזת בית דין 'מקודש מקודש'. רבי אלימלך בידרמן מסכם את מעלתה של שבת ראש חודש, באמרו: "נמצא שבשבת קודש זו הקב"ה מקדש ואף אנו מקדשים, והוא כעין מחותנים, ואין לך קרבה גדולה מזה".

בראש חודש שחל בשבת יש התעוררות לתשובה

ה'מאור ושמשי' מסביר את מעלתו של ראש חודש שחל בשבת, בו יש עלייה גדולה מאוד לשכינה, ונעשה ייחוד גדול בעולמות העליונים כפול ומכופל מאשר בראש חודש שחל בחול. על כן יכולים כל בשר לנתק את עצמם מהגשמיות, לחזור בתשובה שלימה יותר משאר ראשי חודשים.

ראש חודש שחל בשבת נחשב יום טוב

המקור לכך שראש חודש שחל בשבת נחשב ליום טוב הוא הפסוק: 'והיה מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה' (ישעיהו סו, כג). כלומר: כשיחול ראש חודש בשבת, אזי 'יבוא כל בשר להשתחוות לפני', כיוון שהקדושה תהיה גדולה עד למאוד מאוד, ויהיה התעוררות התשובה בכל בשר.

רבי משה מרדכי מלעלוב היה מוכיח ש'שבת ראש חודש' הוא כרגל ויום טוב ממש, שהרי בגמרא אמרו: 'אמר רבי יצחק, חייב אדם להקביל פני רבו ברגל', שנאמר: 'מדוע את הולכת אליו היום לא חודש ולא שבת', ולכאורה צריך ביאור, שהרי לא נזכר בפסוק שהלכה אל הנביא ב'רגל', והיאך למד מ'חודש ושבת' לעניין רגל, אלא מכאן מוכח, שכשחל חודש ושבת גם יחדיו נחשב אותו היום כ'רגל' ממש.

ברכה מיוחדת נתקנה לראש חודש שחל בשבת

על פי חז"ל סיים שלמה המלך את בניית בית המקדש הראשון בחודש מר חשוון, אך בורא עולם ביקש ממנו להמתין 11 חודשים להגעתו של חודש תשרי, כדי לחנוך אותו. וחודש מר חשוון נמלא בוושה משום שלא זכה שבו ייחנך בית המקדש. בורא עולם פייס את חודש מר חשוון כשאמר לו שבית המקדש השלישי יקום בראש חודש מר חשוון. ומכאן, אומר ה"בני יששכר", יש לכל אדם בראש חודש מר חשוון אפשרות לזכות בגאולה פרטית.

חודש חשוון חודש הרחמים

הבעל שם טוב הקדוש אומר דורש את הפסוק "קִרְבָּה אֶל נַפְשִׁי גְאֻלָּה" (ס"ט י"ט), שכמו שישנה גאולה כללית לעם ישראל, יש גם גאולה פרטית ודווקא חודש מר חשוון הוא הזדמנות להפוך ל"רם" חשוון חודש המסוגל להתרוממות וליציאה מגלות פרטית או כללית.

המקובלים סוברים שחודש מר חשוון הוא מלשון מרחשה, מרחשה סיבתן כמאמר הגמרא, שפתיים מלחשות תפילה. חודש שבו פיו של האדם יכול להביא לישועות גדולות. חודש חשוון הינו מזל עקרב, והוא בגימטריא עקרב- משיח דוד, כך כל אדם יכול להגיע למקום של גאולה פרטית, על ידי כך שיהיה בבחינת משיח - אותיות משיח (מדבר), אדם ישיח את כל ליבו ויפנה לבורא עולם, ידבר את חסרונותיו וחוסריו ומה היה רוצה ומה צריך כדי לצאת מן המיצר. וראש החודש אחריו הולך החודש כולו, לכן מומלץ ביומיים אלו להתחזק בתפילה ובקרבת ה'.

לתורה ולחפיה ולמעשים טובים, והצילנו מעתה מפל מיני צער גדול בנים חס ושלום, ותמשיך מעתה עלינו ועל כל יוצאי חלצינו חיים טובים וארפים. רבונו של עולם: אתה הודעת לנו כי מיתת הבנים כשהם קטנים, רחמנא לצלן, זה נמשך מסוד פגימת הלבנה, שמשם נמשך בחינת 'מארת חסר ואי', שהיא אספיה לרביי חס ושלום, ואתה הודעת לנו גם כן שבראש חדש, שאז מתחלת הלבנה להתמלאות ולהתתקן, ואזי זמן פפיה לכל תולדותם, כי אז נמשך פפיה וסליחה והמתקה על כל תולדותם של ישראל, שיהיה נמשך עליהם חיים טובים וארפים, על כן חוס וחמול נא עלינו וזכנו לקבל קדשת ראשי חדשים פראוי, ויהי רצון מלפניך שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו בגבולנו, ושם נעשה לפניך קרבנות חובותינו תמידין כסדרם ומוספיהם כהלכתם, ואת מוספי ראשי חדשים נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך, כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי פבדך פאמור: "ובראשי חדשיכם תקריבו עולה לאדני פרים בני בקר שנים ואיל אחד, פבשים בני שנה שבעה תמימים, ומנחתם וכו'. כי בעמך ישראל פחרת מפל האמות וחקי ראשי חדשים להם קבעת."

רבונו של עולם: אתה הודעת לנו שפשוטוסקים בפרישת הקרבנות נחשב לפניך פאלו הקרבנו כל הקרבנות בזמנם ובמקומם כהלכתם, על כן, יהי רצון מלפניך, שעל ידי אמירת פרישת 'ובראשי חדשיכם' באיזה זמן שנאמר אותה הפרשה, אפלו שלא בראש חדש, יהיה נחשב לפניך פאלו הקרבנו קרבן ראש חדש בזמנו, ותמשיך על ידי זה בחינת תקון ומלוי הלבנה, ועל ידי זה יהיה נמשך פפיה וסליחה והמתקה על כל תולדותיהם של ישראל, שיזכו לחיים טובים וארפים, ותזכנו לקיים מצות פרכת קדוש לבנה בכל חדש בזמנו.

ויהי רצון מלפניך למלאות פגימת הלבנה, ולא יהיה בה שום מעוט, ויהיה אור הלבנה פאור החמה פאור שבעת ימי פראשית, כמו שהיתה קדם מעוטה, כמו שנאמר: את שני המאורות הגדולים, ויקים בנו מקרא שפיתוב 'ובקשו את יי אליהם ואת דוד מלכם" אמון. (ר"נ מטשערין, "תפילות ותחנונים" כ"א)

נמצאים אנו בראש חודש "מר חשוון" חודש מוחד במינו בס"ד הבאנו כמה מאמרים על מעלת חודש מר חשוון:
חודש חשוון זמן המסוגל לבניית בית המקדש השלישי המקובל ה"בני יששכר" (רבי צבי אלימלך שפירא) מציין כי

היל רבן של רבינו עובדיה זיע"א

סיפורים על גדלותו וצדיקותו

של מרן הרב עובדיה יוסף זיע"א

שלא יהיה לתינוק קר

מספר הגאון הצדיק הרב ראובן אלבז שליט"א.... זה היה באחד הימים הקרים שידעה ירושלים, ירד שלג בחוץ ובביתו של הרב עובדיה יוסף זצוק"ל היה ברית מילה... הרב עובדיה הסנדק והרב אלבז המוהל... הרב אלבז הגיע, והתחיל להכין את הדברים לצורך המילה...

פתאום ניגש אליו רבינו עובדיה יוסף ואומר לו תלך תחמם את הידיים שלך טוב טוב ליד התנור.. אמר לו הרב אלבז למה?.. אמר לו הרב עובדיה יוסף כי אם הידיים שלך קרות אתה תיגע בתינוק.. ויהיה לו קר! והוא מספיק מסכן כואב לו מהברית מילה.. אז למה לגרום לו עוד סבל שידיים שלך קרות? לכן תלך תחמם אותן!!!

תיראו רבותי מי זה היה רבינו... על מה הוא חשב! על מה הוא הסתכל.. איזה אהבת ישראל הייתה בליבו... דאג לכל אדם לא משנה תינוק או מבוגר...

שטרות של כסף...

סיפר חתנו הגאון רבי מרדכי טולידאנו שליט"א: אחת מבנותיו של מרן הגיעה אליו באחד הימים ובפיה בקשה: מצבה הכספי דחוק, אם יואיל אביה להלוות לה מעט מזומנים עד שתוכל להסתדר. כמובן שמרן נענה לבקשתה בחפץ לב, אך ביקש ממנה שתואיל להביא עבורו את אחד הספרים שבין דפיו טמן שטרות כסף שמישהו העניק לו לפני כמה ימים. הלכה הבת להביא את הספר המבוקש, ומרן דפדף בין דפיו עד שהגיע לחבילת שטרות הכסף והושיטם לה כשהוא חוזר ושוקע בתלמודו. הבת הסתכלה בכסף שבידיה בתדהמה, חוש ההומור של מרן ידוע היה ומפורסם בשנינותו ומקוריותו, אך עד כדי כך שמרן ייתן לה שטרות כסף של משחק ה"מונופול"?!!... זה כבר לא התאים להנהגתו של מרן ונראה לה מוזר. לא נותרה בידה ברירה, ושוב נאלצה לתלוש את אביה הגדול מלימודו. "אבא, זה לא כסף אמיתי. זה שטרות שממששים ילדים בשביל משחקם". מרן שמע והתנצל עמוקות, "לא ידעתי, מישהו בא והביא לי כסף באמצע הלימוד והכנסתי אותו בין דפי הספר. הייתי בטוח שזה כסף אמיתי".

ובלכתך בדרך

מספר אחד מבניו של מרן זיע"א בתקופות שהיה מכתת רגליו ונוסע ממקום למקום בכל רחבי הארץ לחזק ולקרב את כלל עם ישראל לאביהן שבשמים. הייתי גם אני מצטרף עימו בנסיעות אלו. אני זוכר שכל הדרך לא פסיק פומיה מגירסא, ואף הייתה לו מנורה במכונית וכך למד כל הדרך בהתמדה. היה לו אפילו סדר מיוחד של מסכתות שלמות בגמרא עם פירוש רש"י ותוספות. אותן למד במכונית וכעבור תקופה עשה סיום הש"ס מיוחד שנלמד בדרכים.

זכורני כי בתקופה מסוימת היו לו כאבי עיניים והיה מבקש ממני שאקרא לפניו את לשון הגמרא, לא אחת אמרתי לו שקשה עלי הדבר לקרוא בדרך אותיות מהגמרא, הקריאה בדרך גורמת לי לכאב ראש ובחילות ועושה לי סחרחורות עד שבאמת כמה וכמה הייתי מקיא בדרכים, אולם תמיד הוא היה מברך אותי שארגיש טוב ולא אנזק מכך, ואכן לפלא היה שתמיד מיד אחר ברכתו היו חולפים כאבי הראש כלא היו והרגשתי טוב.

כאשר הייתי קורא לפני היה אבא ממשיך מזיכרונו לומר את המשך הדברים. הייתי נדהם איך שגם את דברי רש"י ידע להמשיך מזיכרונו המופלא. לאחר מכן עברתי להקריא את התוספות וגם את התוספות היה ממשיך מזיכרונו ואף היה מתחיל להיכנס לעומק דברי התוספות עד לפרטי הפרטים כאילו היה יושב בביתו בנחת.

התרת נשים עגונות

היה זה לפני 51 שנה אחרי מלחמת יום כיפור. רבינו עובדיה יוסף היה עסוק כמעט 24 שעות סביב הנושא איך להתיר אישה עגונה. אישה עגונה, מי שלא יודע, זאת אישה שבעלה נעדר, לא יודעים מה עלה בגורלו, אולי חי אולי מת, כמו אשתו של רון ארד לדוגמא... וזה הנושא - ה-כ-י קשה ומסובך בהלכה.. מאוד מורכב וכ'..

ורבינו מתיר עגונה אחרי עגונה. בודק מנסה שומע סיפור סיפור של כל חייל נעדר... שומע עדויות ממפקדים שלו, מחברים שהיו איתו ברגעיו אחרונים לפני שנעלם וכ'.. ומתיר אחת אחרי השנייה... לא נשארה עגונה אחת!!

זולת

בני הגולה

בדיה יוסף

א"א

באותה תקופה הגיעה לרב אישה שהיה לה סיפור מאוד קשה: בעלה נעדר ולא יודעים מה יקרה בגורלה, ואין מספיק עדויות מה עלה בגורלו וכ'.. והייתה תחושה שהיא הולכת להישאר עגונה כל חייה... ורבינו בדק וחקר וחיפש עד שבסוף מצא היתר ויום למחרת היה צריך להודיע לאישה בבית דין.... מה עשה רבינו? חיכה יום למחרת? לא ולא! מיד באותו ערב אחרי שסיים את פסק הלכה שמתיר... התקשר לאישה הזאת ואמר לה גברת מצאתי לך היתר! את יותר לא עגונה.. והיא התחילה לבכות משמחה ואושר וברכה אותו בעשרות ברכות..

אמרו לו בניו תלמידיו שהיו אז איתו: רבינו מה זה כל כך דחוף לך? למה אתה מתקשר אליה עכשיו בלילה בשעה מאוחרת.. אמר להם רבינו בטח אישה הזאת עכשיו במתח היא לא יודעת מה יקרה מחר בבית דין.. לכן אני כבר מעכשיו מודיע לה מה פסק הלכה שככה היא תהייה רגועה...

זה היה רבינו!! תיראו איזה אכפתיות הייתה לו!

סיימתי את כל סדר זרעים

בעת כהונתו של רבנו כרב ראשי, עברה עליו תקופה של חולשות ומיחושים מידי פעם בפעם, ובשל מצבו זה הוצרך לבוא שוב ושוב לבית החולים "הדסה" לטיפולים ובדיקות. (וכדוגמא, באחת השנים אז, בליל שני של ראש השנה התמוטט מחולשה ולא יכל לבוא לבית הכנסת, שלח את בנו הגאון רבי יצחק שליט"א לתקוע ולשמש כחזן במקומו). באחת הפעמים שהגיע רבנו שוב להדסה לבדיקות וטיפולים, פנה אליו הרב רקובסקי שליט"א רב בית החולים (שהיה קשור לרבנו עד מאוד בהיותו פונה אליו בקביעות זה שנים רבות להכרעות גורליות המתרחשות בבית החולים) ואמר לו: כבוד הרב טורח לבוא מידי פעם, פעם בשל חולשה או בשל כאב וכדו', עדיף שנסדר לכבודו סידרת טיפולים מסודרת כך שנוכל לראות את מצב בריאותו הכללית ולטפל בכל בעז"ה. קיבל רבנו את דבריו והודה לו מאוד על התחשבותו בבריאותו.

ביום המיועד הגיע רבנו לבית החולים הדסה. הרב רקובסקי קיבלו בחיבה ואמר לו בהתנצלות: "הרופא המומחה שהזמנתי לכבוד הרב נמצא עתה בכינוס דחוף ובלתי צפוי עם רופאים נוספים בשל ניתוח מסוכן והוא יתפנה כמשוער בעוד כשעה". הרב רקובסקי סידר לרבנו חדר פרטי ומרווח בו יוכל רבנו לשהות בזמן ההמתנה.

כשסיים הרופא הנודע את הכינוס, נכנס הרב רקובסקי לחדר בו שהה רבנו והודיעו שאפשר להיכנס לחדר הטיפולים, כשהוא מתנצל שוב על כך שעיכב את רבנו שעה שלמה שהייתה אומנם בלתי צפויה, אך רבנו אמר לו בפשטות: "לא נורא, בזמן זה סיימתי לשנן לעצמי את כל סדר זרעים". זאת בשעה שרבנו לא הגיע עם כל ספר אתו.

ספר תורה חי בעצמותו. "ומסורת בידנו מאבותינו מקום ארון הברית אינו מן המידה". (מגילה י' ע"ב).

קבלה לשם שמים

מסופר על אישה אחת ששבע עשרה שנה מנסה להביא ילדים ואיננה מצליחה. היא באה לרבנו עובדיה ואומרת לו: הרב, תברך אותי שיהיו לי ילדים. אמר לה הרב עובדיה: ואני בית חרושת לילדים?? אם הקדוש ברוך הוא החליט זה מה שהוא החליט! אותה אישה פרצה בבכי ודמעות ויחד איתה פרץ הרב עובדיה גם כן בבכי...

אמר לה: רוצה ילדים? תקבלי על עצמך קבלה רק לשם שמיים רק לכבוד השם יתברך ותראי ניסים בעזרתו יתברך! והאישה הסכימה מיד.

לפני שנפרדה ממנו אמר לה קחי את הפתק הזה, וביום של הברית תפתחי אותו.

לאחר כמה זמן העניין שכל כך חיכו לו אירע, ואותה אישה נתעברה.

לאחר תשעה חודשים הלוא יאומן קרה, ואותה אישה ילדה שלישיה של זכרים!!! לא פחות ולא יותר.

רגע לפני שבאים לבצע את הברית האמא צעקה: רגע רגע! שכחתי לפתוח את הפתק של הרב עובדיה יוסף.

פתחה את הפתק ולתדהמת כל הנוכחים, נמצא רשום בפתק: "יקרא שמם בישראל: אברהם, יצחק ויעקב". אכן איש אשר רוח אלוקים בו...

אי"ה יום שני ג' בחשוון יום הילולתו זיע"א.

צדיקים במיתתם קדושים חיים

של הרב הראשי הרב נחום אפנדי ואב בית דין. במצרים מצא מחויבות דתית חלשה, לא רק בקרב המוני העם, אלא גם בקרב המנהיגות ואף בקרב הרבנים המקומיים. משטב לישראל ממצרים, למד במדרש "בני ציון", אשר בראשו עמד הרב צבי פסח פרנק. הוא שימש כדיין בביה"ד האזורי בפתח תקווה. בשנת תשי"ב פרסם את ספרו על הלכות הפסח חזון עובדיה. שנתיים לאחר מכן ייסד את "אור התורה", ישיבה לאברכים ספרדים מצטיינים. ישיבה זו, הייתה הסניף הראשון של אותן ישיבות שהקים במהלך השנים שלאחר מכן במטרה לייצר בני תורה ספרדים שיהיו את שדרת המנהיגות התורנית של דור העתיד. בשנים תשי"ד ותשט"ז הוציא לאור את שני הכרכים הראשונים של יצירתו המרכזית "ביע אומר" שאלות ותשובות בהלכה, בעיון נרחב. כיהן כדיין בביה"ד האזורי בירושלים, ואח"כ היה לחבר בית הדין הרבני הגדול. בשנת ה'תשכ"ט נבחר לכהן כרב ראשי בתל אביב - יפו. בז' בחשוון ה'תשל"ג נבחר לרב הראשי לישראל ולראשון לציון, במקומו של הרב יצחק נסים. בשנות פעילותו כרב ראשי פעל מרן הרב עובדיה במספר עניינים הלכתיים וחברתיים בעלי משמעות לאומית: ביניהם התיר את כל עגונות נעדרי צה"ל במלחמת יום הכיפורים. בבית דין בראשותו שבו ישב עם הרב גד נבון. בשנים תשל"ז-תשנ"ד הוציא שישה כרכים של יחווה דעת המבוססים על שיעורי הלכה שנתן במסגרת "פינת הלכה" ברדיו קול ישראל.

מרן הרב עובדיה החשיב מאוד את הפעילות הדרשנית. הוא ראה בפעילותו הדרשנית נדבך חשוב ב"זיכוי הרבים", ערך שהחשיב במיוחד. במשך שנים העביר בקביעות שיעור בבית הכנסת "היזדים" בשכונת הבורכים שבירושלים ולאחר מכן בבית הכנסת מתחת לביתו. הרב עובדיה יוסף נפטר בבית החולים בג' בחשוון ה'תשע"ד, בגיל 93. ונקבר בבית הקברות סנהדריה בירושלים.

א"ה ביום שני ג' חשוון יום הילולתו זיע"א

הלכות שנים מקרא ואחד תרגום חלק א'

- את הפעם השלישית יש לקרוא מהתרגום, כדי להבין את המקרא
שכר הקורא שנים מקרא ואחד תרגום

הגמרא (ברכות ח'): "אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי אמי: לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום ואפילו עטרות ודיבן (שאין בפסוקים אלו תרגום), **שכל המשלים פרשיותיו עם הציבור מאריכין לו ימיו ושנותיו**". כלומר, המקפיד לקרוא בכל שבוע את פרשת השבוע - שני פעמים את המקרא, ופעם אחת את התרגום - זוכה לאריכות ימים ושנים

התרגום שלומדים

ה'ערוך השולחן' כותב שיש ללמוד את תרגום אונקלוס, כיוון שהוא ניתן בסיני, כמו שמובא במסכת נדרים: 'ויקראו בספר תורת אלוקים מפורש' - 'מפורש' זה תרגום. ומבואר שם שהתרגום ניתן בסיני, אלא ששכחו תרגום זה, וחזר אונקלוס וייסדו לעומת זאת, כתב הסמ"ג בספר המצוות (עשיין י"ט) שפירוש רש"י עדיף מפירושו של אונקלוס, מכיוון שהוא מרחיב יותר ומביא מדרשי חז"ל. לעומתו, רב עמרם גאון סבר שיש עדיפות לתרגום, כיוון שהוא ניתן בסיני ויש בו קדושה מיוחדת. כתב ה'בית יוסף' שירא שמם יקרא תרגום וגם פירוש רש"י, שהתרגום ניתן מסיני, ופירוש רש"י כדי להבין את הפרשה

בסיעתא דשמיא נמצאים אנו עדין בתחילת השנה, זמן מתאים לכל אחד שלא זוכה לקיים מצווה יקרה זו, להשתדל ולהתחיל לקרוא בכל שבת שנים מקרא ואחד תרגום

חיוב הקריאה

בעלי התוספות, הרי"ף, רבנו יונה, המרדכי והרא"ש (ברכות ט.) מציינים כי מדובר בחיוב גמור. והטור (ס' רפ"ה) כתב שצריך להיזהר בזה. ה"שולחן ערוך" (אורח חיים ס"ו רפ"ה, א' ב') פסק כי על כל אדם לקרוא בעצמו את פרשת השבוע - פעמיים את לשון המקרא ופעם אחת את התרגום על המקרא

הסיבה לתקנת שנים מקרא ואחד תרגום

ה'לבוש' כתב: "חייבו חז"ל על כל אדם מישראל שישלים הפרשה בכל שבוע עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום, כדי שיהיה בקיא בתורה" ה'ערוך השולחן' מסביר כי "החיוב בתורה השמיעה והלימוד, כמו שאומרים בברכת 'אהבת עולם אהבתנו' 'לשמוע ללמוד'. והנה, השמיעה היא בשבת מספר תורה כשרה, כתובה כדת וכהלכה. ולכן ילמד קודם בחומש, ויעלה בקודש לשמוע מספר תורה". עוד מוסיף ה'ערוך השולחן' את דברי הגמרא במסכת סוטה (ל"ז): "כללות ופרטות נאמרו בסיני ונשנו באוהל מועד ונשתלשו בערבות מואב... לכן צריך ללמוד את הפרשה 3 פעמים, כנגד 3 המקומות. אך במקום שיש תרגום

לכרבה והצלחה

אלג'דיה
בת מרים
מרים (מיד)
בת רות

לדפואה שלומה

יוליה בת לדיסה
דוד בן טטיאנה
סולטנה
בת פדחה

לכרבה והצלחה

מדרכי ויפה
מודנו וב"ב
ליאוד ושיד
מודנו

לכרבה והצלחה

חיים לוי וב"ב
דון רבקה
הודיה לוי

לדפואה שרומה

דודית
בת עמליה
יצחק בן חנה
אבי בן מרים

